

8268 T2

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH
(SZTAB GENERALNY)

Warszawa, dn. 27.IX. 1921r.

Oddział II.

Nr 5413 / II. I.F.1
5241 / II.I.F.1.
4988 / II.I.F.1.

Do Adjutantury Generalnej- Referat Prasowy

Przesyła się przy niniejszym komunikaty prasowe
z Rygi z dn. 21, 22, 23 września b.r.

ADJUTANTURA GENERALNA
NACZELNEGO WODZA
L. II. 8268 T2
Wpłynęło dn. 14.XI 1921 roku
Wyszło dn. 1921 roku
Zachowanie

h. Libel repl.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

KOMUNIKAT PRASOWY

z dn. 21 września 1921 r.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

R Y G A

Wczoraj nastąpiło otwarcie jesiennej sesji Łotewskiej konstytuanty. Pomoc Estonji dla głodnych w Rosji została przerwana do czasu otrzymania odpowiedzi rządu sowieckiego na przedłożone przez Czerwony Krzyż zadania. "Siegodnia" ironizuje nad tutejszym bolszewickim organem "Nowyj Put" który w szeregu artykułów wyraża swoje oburzenie w związku ze sprawą Mysłowskię. Rząd estoński otrzymał od Cziczerina odpowiedź na ostatnią notę Estonji. Konferencja Litwinowa z estońskim ministrem spraw zagranicznych wyjaśniła stosunki między obydwojma państwami oraz dała możność usunięcia wszelkich nieporozumień. Rząd Łotewski organizuje w Moskwie specjalne biuro, zadaniem którego będzie informowanie kooperatyw rosyjskich o wytwórczości Łotewskiej oraz podjęcie z nimi stosunków handlowych celem ożywienia handlu między Łotwą i Litwą. Obydwa państwa zamierzają założyć izby handlowe. Z Moskwy donoszą o zatonięciu w Karskim morzu w drodze do Archangielska statku "Jenisiej" z 120.000 zboża. Część załogi uratowano. Z Moskwy donoszą, że w okęgu Kazarminskim ukazały się masy szarańczy, która w ciągu 2 dni zniszczyła deszczętnie roślinność całej dzielnicy. Szarańcza leci z szybkością 25 wiorst na godzinę, niszcząc deszczętnie całą roślinność. Premier Łotewski Mejerowicz wrócił ze swej podróży agitacyjnej w Latgalji, gdzie uczestniczył w szeregu konferencji i występował z mowami. Bolszewicki organ "Nowyj Put" umieszcza zaprzeczenie pogłoskom o koncentracji wojsk sowieckich na północno-zachodniej granicy Rosji sow. Prasa Łotewska prowadzi nadal ostrą kampanję przeciw Polsce. Rozstrzygająca się sprawa wileńska w Lidze Narodów wywołała burzliwe napaści prasy Łotewskiej na Polskę, starając się jednocześnie za wszelką cenę odciągnąć Litwę od porozumienia z Polską. Poniżej podaje charakterystyczne wyciągi i uwagi prasy Łotewskiej: "Jauna Latwijs" Nr. 9 w zbliżeniu wszystkich bałtyckich państw istnieje jeden sfinks, którym jest polityka

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

237

polska, dążąca za wszelką cenę do osiągnięcia dla swej republiki granic 1772 roku w związku z tym programem odbyło się zajęcie Dźwińska w 1920 r. przez wojska polskie. Plany zawiodły dzięki porażce jakiej doznali polacy podczas ofensywy bolszewickiej. Dąbskiemu jednak udało się zyskać korytarz między Litwą i Rosją, a dla jakich celów ma służyć jasnym jest. Dla celów wojennych nie jest obroną. Znaleść "place d'armes" - tym jest Litwa, ponieważ od Wilna do Kowna nie tak daleko. Narędowna niepedległość Litwy w niebezpieczeństwie. Obecna polityka Polski jest faktem zaburzeń Europy Wschodniej. Polska jest jedynym państwem cierpiącym na przestępną chęć ekspansji. Naród litewski powinien zrozumieć nareszcie przyjaźń Polski i jak mąż jeden stanąć po stronie Litwy. Polsce radzimy pamiętać, że dążenie do granic 1772 r. przyniesie jej może śmierć i teraz. "Latwijas Karēiwis": "Projekt Hymansa jeśli zostanie przyjęty, powstawi krzyżyk nad Litwą, jako państwem niepedległym i suwerennym niezrozumiałymi są przede poprawki wneszone przez rząd litewski do projektu Hymansa, po realizacji których patrzeć na Litwę możemy jedynie, jako na część składową Polski. Sprawa Wileńska, rozstrzygnięta w ten sposób, jest dla nas wielkim niebezpieczeństwem. Litwa niepedległa i silna bezwzględnie jest dla nas potrzebna. "Latwijas Sargs" Nr. 214: "Sprawa wileńska grozi zatraceniem niepedległości Litwy. Konflikt polsko-litewski przyjmuje kierunek niebezpieczny i dla innych państw. Jednocześnie prasa litewska sprawę wileńską wiąże z kwestją polaków w Latgalji. Mejerowicz, który wczoraj powrócił z objazdu Latgalji, udzielił prasie interwju, w którym powiedział: "Mieszkańcy pochodzenia polskiego korzystają w Latgalji z wszelkich praw mniejszości narodowej. Kwestja polska w Lucyńskim i Reczyckim powiatach nie istnieje, o kwestji tej może być mowa jedynie w Dynaburgu, gdzie część polskich właścicieli ziemskich niezadowolonych z reformy agrarnej, agituje za przyłączeniem Illukstańskiego powiatu do Polski, lecz i tu obszarnicy nie znajdują posłuchu wśród ludności. Na przeprowadzenie reformy rolnej według prawa litewskiego i w tej części Kraju rząd zwróci skrupulatną uwagę. "Brihwa Seme" omawiając powyższe wyjaśnienie Mejerowicza i cytując treść ostatnich not Kamienieckich i Mejerowicza dodaje: "Mamy nadzieję, że stosunki polsko-litewskie zostaną odpowiednio uzdrowione. Zająć się tą sprawą będzie miał może i nowy poseł polski Jedko, który rzekomo już zlikwidował swe sprawy w Konstantynopolu

wkrótce do Rygi przybędzie. Giełda ryska: kursy w rublach letewskich:

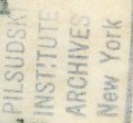
1 funt szterlingów : 1380, dolary amerykańskie - 370, franki francuskie: 27,
koreny szweckie: 81, marki niemieckie: 3,63, marki polskie: 0,09.

KOMUNIKAT PRASOWY

z dn. 22. IX. 21 r.

RYGA

Historia / Z Kowna donoszą: O wczerajszem wystąpieniu Puryckisa w sejmie z odpowiedzią na interpelację esdeków w sprawie porozumienia z Polską. Mowa Puryckisa spowodowała ostrą dyskusję, której wyników można oczekiwać w piątek. Lewica wyraziła rządowi vetum nieufności. Sejm składa się z 112 członków i o ile chrześcijańska demokracja 591 członków zajmie również stanowisko opozycji względem rządu. Nie jest wykluczeniem przesilenie gabinetu litewskiego. Trecki oświadczył w odeskiej radzie miejskiej, że w Rumunji tworzą się organizacje wrogie Rosji sew., które zagrażają zniszczeniem urzędzaju na prawym brzegu Dniepru. Na zbierach tych zależy Rosji bardziej aniżeli na utrzymaniu pomocy Europy i Ameryki. Trecki wydał odezwę, w której w związku z katastrofą kolejową w Fastowie wzywa czerwoną armję do oczyszczenia Ukrainy od band Petlury, by dać możność ludności zajęcia się spokojną pracą. Pełniący obecnie służbę u bolszewików b. minister wojny w rządzie Kiereńskiego - gen. Wierzechewski został mianowany głównodowodzącym wojsk sowieckich na Ukrainie. Gen. Wierzechewski otrzymał rozkaz jaknajszybszego zlikwidowania ruchu powstańczego. Według doniesień prasy sew. w przysłanych z zagranicy na obstalunek Wnieszterga narzędziach rolniczych wykryte wielkie braki, pługi łamią się przy pierwszej próbie, kosi i breny są również niezdatne. Z Moskwy donoszą o przyjęciu przez prezesa wojsk. Kalinina przedstawiciela Niemiec - Wiedenfelda, który wręczył swe pełnomocnictwa i wyraził przekonanie, że obydwa rządy zajmą się w przyszłości wspólną sprawą i podtrzymując stałą łączność między rosyjskim i niemieckim narodem osiągną znaczne wyniki. Kalinin wyraził się, że obydwa narody zawsze miały wspólne interesy i pożądanem jest, aby ta łączność stała się w przyszłości jeszcze bliższem połączeniem

wiedzy technicznej i zdolności organizacyjnych Niemiec z bogactwem naturalnym Rosji będzie niesłychanie korzystnym zarówno dla Niemiec, jak i dla Rosji sowieckiej. Z Petersburga donoszą o wciąż wzrastającym napływie uchodźców z głodujących gubernji, wśród których większość stanowią dzieci. W związku z katastroficznym położeniem na drogach ~~żelaznych~~ Rosji sow. zaprprojektowano zaliczenia najniezbędniejszych linii kolejowych w skład grup: które mają pierwszeństwo w otrzymaniu opału i innych materiałów. Podczas ostatniego pobytu Treckiego, Rakowskiego i Frinzege w Zytomierzu Trecki oświadczył na posiedzeniu rady: przyjechaliśmy sprawdzić prace na granicy, przez którą odchodzi zagranicę chleb i przez którą białogwardziści mogą nawiązać kontakt z naszymi sąsiadami - my pragniemy pokoju, lecz potrafimy stawić opór zbrojny każdemu kto nas zaczepi. Ztemierz powinien odegrać rolę strażnicy granicy sowieckiej. Rząd sowiecki wręczył poselstwu łotewskiemu w Moskwie notę z odpowiedzią Cziczeri na na powtórna interpelację Łotwy w sprawie niewykonania warunków traktatu pokojowego. 6-go września czekiści aresztowali przy wejściu do poselstwa łotewskiego w Moskwie 13 osób oskarżonych o stosunki z Łotwą. Dzisiaj w Derpacię odbywało się przesłuchiwanie 60 komunistów oskarżonych o szpiegostwo. Z Helsingforsu donoszą o nieudanej próbie demonstracji komunistycznej z powodu braku uczestników. Rząd sow. wyasygnował 70 mil. rubli na zakupienie drzewa w Finlandji. Z Moskwy donoszą o niezadawalniających wynikach podatku żywnościowego, do 15 września zebrano: 17.544.678 pud. zboża czyli 7,1% przewidzianej ilości, na Ukrainie zaledwie 6%. Przyczyną jest brak kontroli. Na kolejnym zebraniu gabinetu ministrów 27 września będą rozpatrywane kwestje powołania do służby aktywnej obywateli łotewskich ur. w r. 1901, 1900, 1899, 1897. "Nowyj Put'" podaje wywiad u Mejerowicza o polsko-łotewskich stosunkach według którego między innymi Mejerowicz powiedział: przyczyną niepożądanych stosunków między Polską i Łotwą stał się fakt, że Polska dotychczas nie przyznała wschodnią część litewsko-łotewskiej granicy, którą rząd łotewski traktuje jako stałą i niepodlegającą zmianie, oraz sprawa reformy agrarnej przyjętej przez wyrazicieli woli narodu łotewskiego. Przypuszczam, że rząd polski zechce mieć tak niewiele potrzebnych ~~dobrych~~ chęci dla zyskania

rzeczywistego zbliżenia polsko-łotewskiego. "Newy Put'" bierze w obronę Nansena, przeciwko któremu występuje prasa zachodnio-europejska. ~~Nowy~~ ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ "Newy Put'" występuje z ostrą krytyką dzisiejszego fachowego rządu polskiego i twierdzi, że stworzenie gabinetu fachowego ~~XXXXXX~~ świadczy o niemożności życia parlamentarnego Polski. Według oficjalnych danych bolszewickich we wszystkich kopalniach złota Rosji sew. za miesiąc lipiec wydebyte 2 pudy 10 funt. złota. Tak małą ilość tłumaczy oficjalnie przerwaniem zaopatrywania oraz brakiem sił roboczych. Uchodźcy wracający z Witebszczyzny donoszą, jakie panuje wśród bolszewików w rejonach Pskowa i Witebska podniecenie w związku z krążącymi pogłoskami o mającym nastąpić wybuchu powstania wśród ludności tych okręgów. Bolszewicy wzmacniają oddziały na granicy łotewsko-rosyjskiej i urządzają ^{na} obławę ~~na~~ liczne oddziały zielonych dezertersów armii czerwonej. Giełda ryska: kursy w rublach łotewskich, funty szterl. 1380, dolary amerykańskie, 371, franki franc., 26, korony szweckie, 80, estruble, 8, marki niemieckie, 3,50, marki ~~XXXX~~ estońskie 0,70, marki polskie 0,47, korony czecho-słowackie 4,40, 10 rubli złotych - 1675.

KOMUNIKAT PRASOWY

z dn. 23. IX. 21 r.

RYGA

Sowieckie biuro prasowe w Rewlu donosi, że rząd sowiecki postanowił odrzucić ultimatum Polski w sprawie wydania do dn. 6-go października złota przyznanego Polsce przez traktat ryski, ponieważ Polska odmówiła zlikwidowania organizacji przeciwbolszewickich na terytorjum Polski. W swoim referacie w sytuacji międzynarodowej Rosji sew. wygłoszonym w radzie moskiewskiej Trecki robi szereg zarzutów pod adresem Francji i Polski. Imperjaliści francuscy podtrzymują zdaniem Treckiego stosunki z bandami Petkury. Z wiedzą polskiego sztabu generalnego twierzą się specjalne bandy przeciwbolszewickie, ultimatum polskie wręczone rządowi sowieckiemu 19 września ^{jest} inspirowane przez Francję, która przyrzekła wsparcie Polsce i Rumji w walce z Rosją. Trecki zapewnia, że do upłynięcia terminu ultimatum dyplomaci sowieccy delectają wszelkich starań ażeby

w społeczeństwie polskim wzięły górę dążenia pokojowe. Rosja sew. nie jest w takim położeniu, ażeby jej można było coś rozkazywać i radzi polskiej burżuazji przywołać do porządku tych ludzi, których zachowanie tego obowiązuje. Rada moskiewska powzięła rezolucję: Moskwa pragnie pokoju, który jest jej niezbędnym dla odbudowania życia gospodarczego oraz dla walki ze skutkami głodu, ale oświadcza, że wszelkie usiłowania narodu na terytorjum i samodzielność Rosji sowieckiej spotkają się ze zbrojnym oporem narodu rosyjskiego. Na skutek zadania letewskiego poselstwa w Moskwie czekiści aresztowali 12 osób, które zostały aresztowane w pobliżu poselstwa. 1 osoba została detynchczas pod strażą. Przedstawicielstwo litewskie zaprzecza pokusę o ewentualnem przesileniu gabinetu litewskiego - frakcje demokracji chrześcijańskiej i mniejszości socjaliści rozpatrywały odpowiedź Litwy w Genewie i uznały ją za prawidłową. Obydwie partje mają w sejmie decydującą większość. Do konstytuandy letewskiej wniesione projekt konstytucji. Ministerstwo skarbu zbiera materiał dla mającej się wkrótce odbyć konferencji ekonomicznej państw bałtyckich z Rosją sew. Porządek obrad: taryfa kolejowa, cłowa, import (las, len, produkta żywnościowe, cenne metale i t.d.), import (opłaty cłowa, podatek od waluty wywiezionej, rozmaite ograniczenia), podatki pośrednie i bezpośrednie, podatki bezpośrednie, umowy handlowe. W konferencji będą uczestniczyły: Finlandja, Estenja, Litwa, Letwa i Rosja sew. Od Polaki jeszcze nie otrzymane odpowiedzi. Mejerowicz podczas swej podróży po Latgalji przemawiał w duchu antypolskim na wielu zebraniach, przedstawiając ruinę wewnętrzną gospodarczą Polaki i wzywając do twardego odparcia wszelkich ataków. W razie, gdyby szewinizm polski mógł podjąć Państwu Polakiemu akcję zbrojną na Latgalję. Giełda ryska: kursy w rublach letewskich, funty szterl. 1380, dolary 370, franki franc. 25m75, korony szweckie 80,75, marki niemieckie 367, marki polskie 7.

Balt

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

242